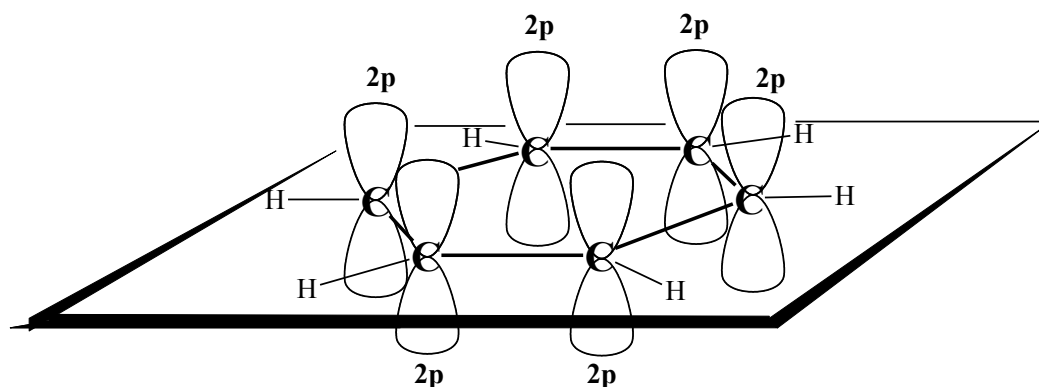

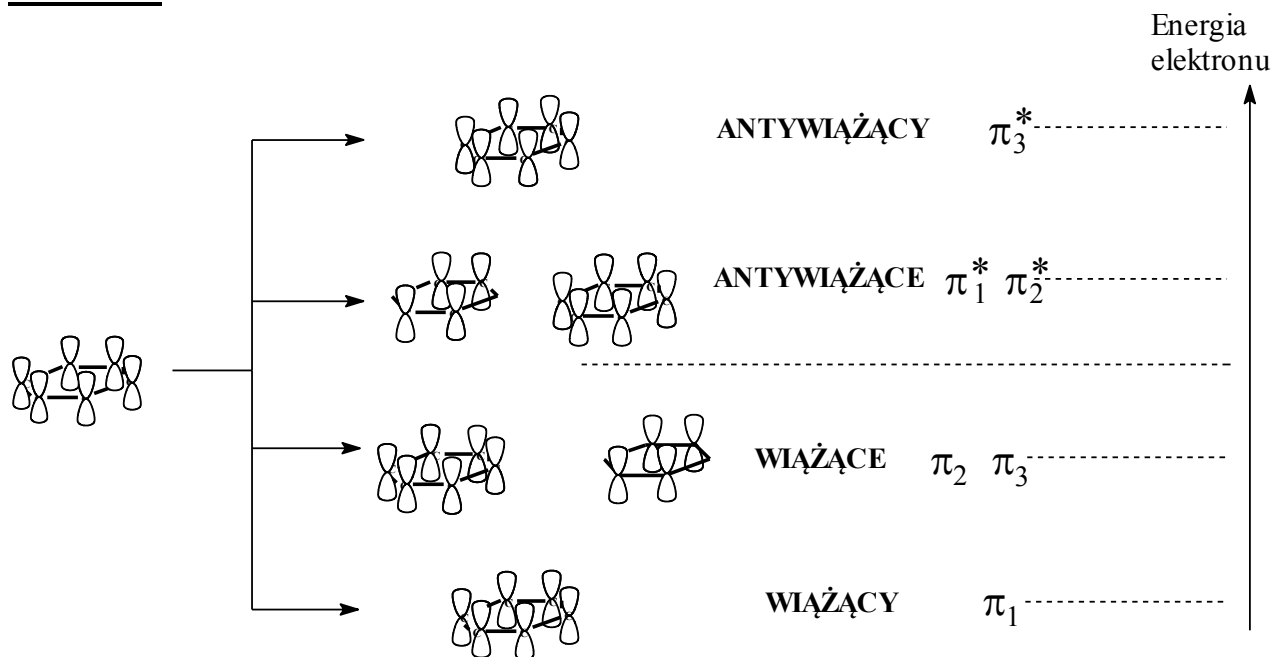
Budowa benzenu

BENZEN – C₆H₆

sprzężenie CYKLICZNE 6-ciu orbitali 2p

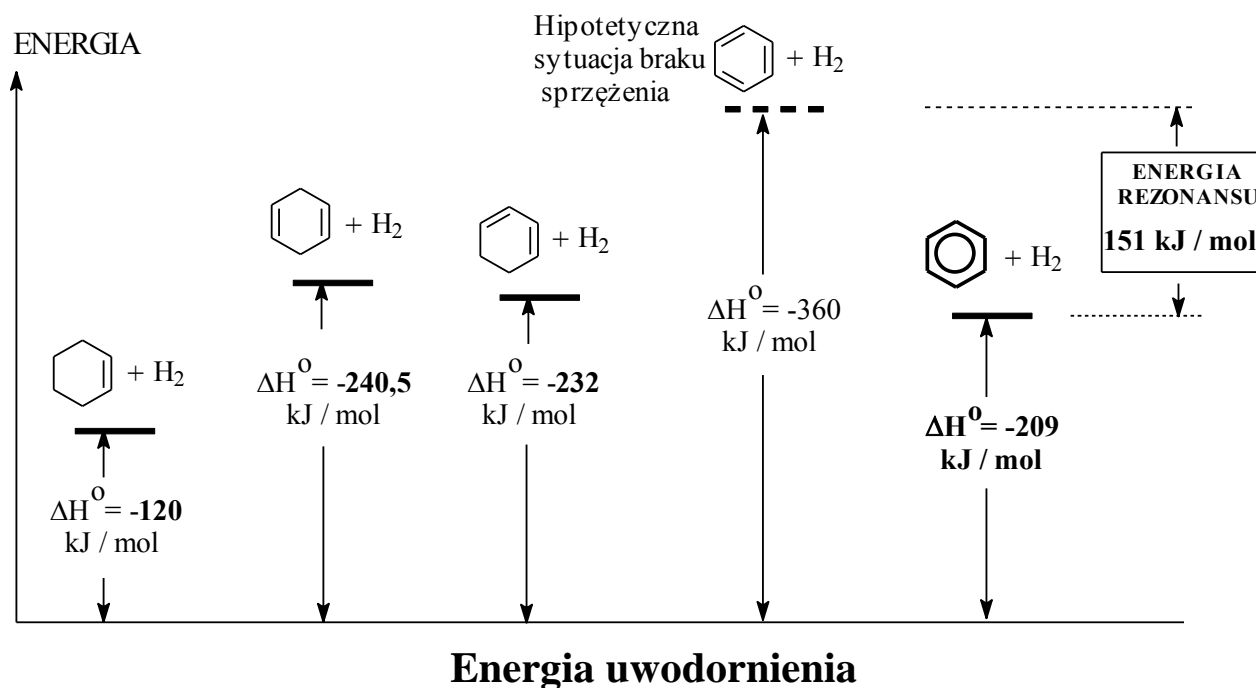

BENZEN – orbitale π

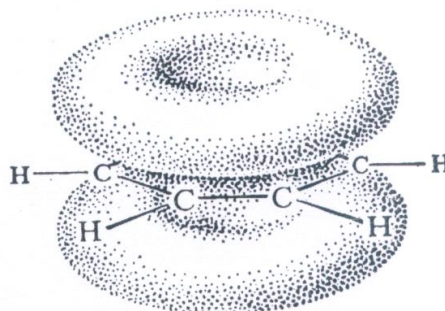
ENERGIA REZONANSU benzenu (na podstawie pomiaru ciepła reakcji uwodornienia – energia uwodornienia benzenu jest o ok. 151 kJ/mol mniejsza niż potrojona energia uwodornienia cykloheksenu)

151 kJ/mol

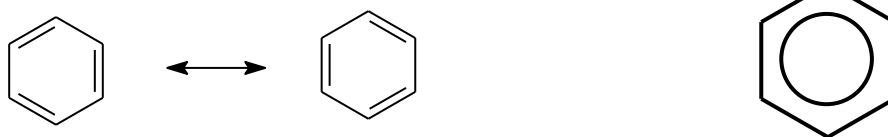

Chmura elektronów π
BENZENU

**SEKSTET
AROMATYCZNY**

Sposób zapisywania struktury benzenu:

Struktury Kekulego

PODSTAWOWA RÓŻNICA W REAKTYWNOŚCI ALKENÓW I BENZENU

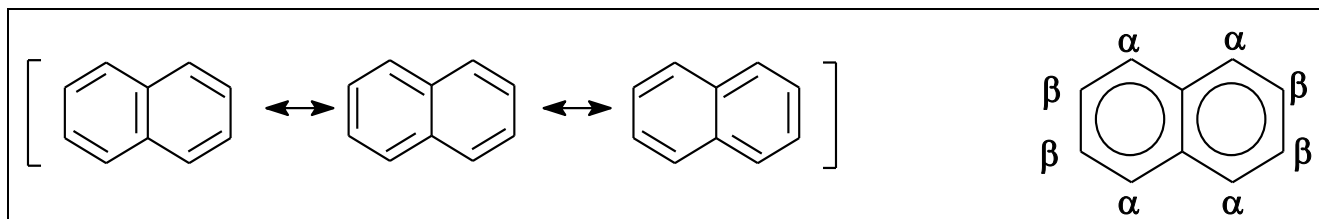
- Benzen NIE ULEGA** reakcjom addycji elektrofilowej charakterystycznym dla alkenów (addycja prowadziłaby do rozpadu sekstetu aromatycznego).
- Benzen ULEGA** reakcjom substytucji elektrofilowej. Ma tu miejsce podstwienie elektrofila w miejsce atomu wodoru a sekstet aromatyczny zostaje zachowany (elektrofil reaguje z sekstetem elektronów π , ale w toku stabilizacji utworzonego adduktu następuje odtworzenie sekstetu)

Aromatyczność

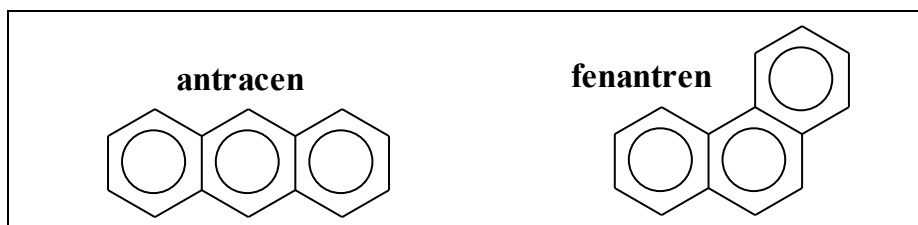
INNE WĘGLOWODORY AROMATYCZNE

NAFTALEN – $C_{10}H_8$ - zawiera dwa skondensowane pierścienie benzenu

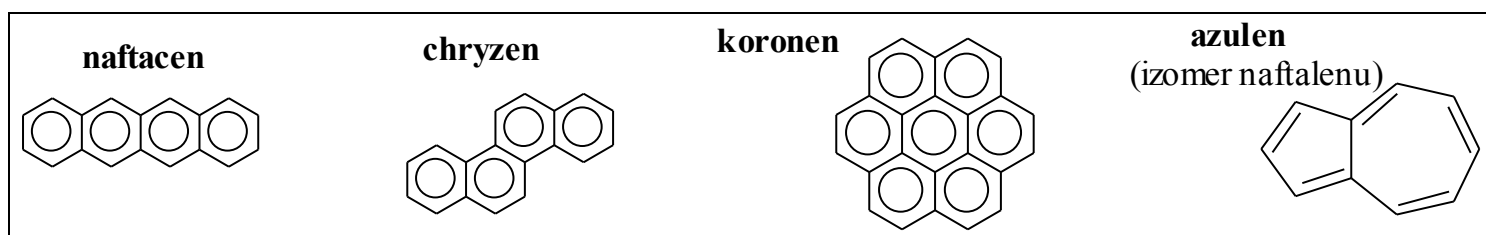
10 elektronów π

ANTRACEN i FENANTREN – $C_{14}H_{10}$ - zawierają po trzy skondensowane pierścienie benzenu

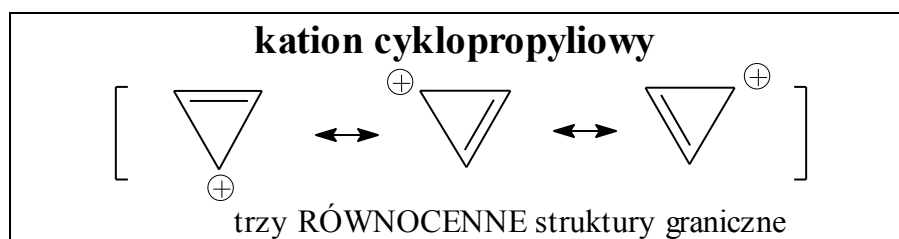
14 elektronów π

DALSZE WĘGLOWODORY AROMATYCZNE

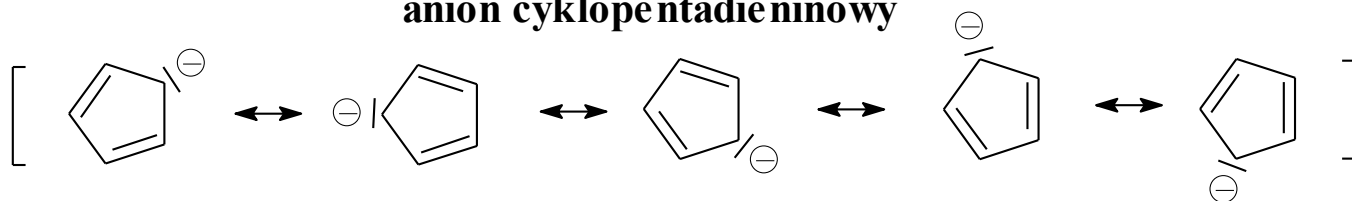
Wszystkie powyższe węglowodory podobnie jak benzen NIE ULEGAJĄ reakcjom addycji elektrofilowej, ULEGAJĄ zaś reakcjom substytucji elektrofilowej

UKŁADY AROMATYCZNE NIE BĘDĄCE WĘGLOWODORAMI

2 elektrony π

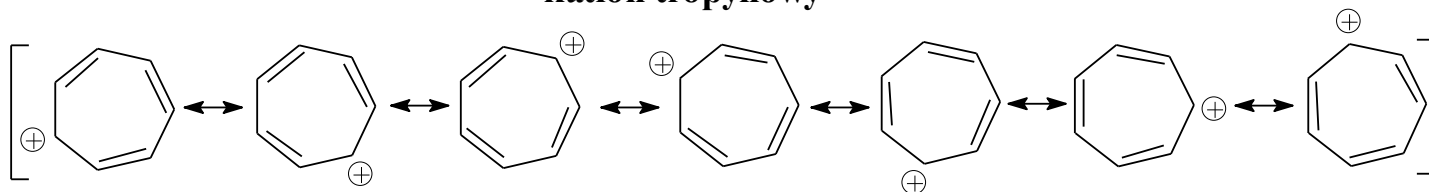
anion cyklopentadieniowy

pięć RÓWNOCENNYCH struktur granicznych

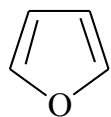
6 elektronów π

kation tropyliowy

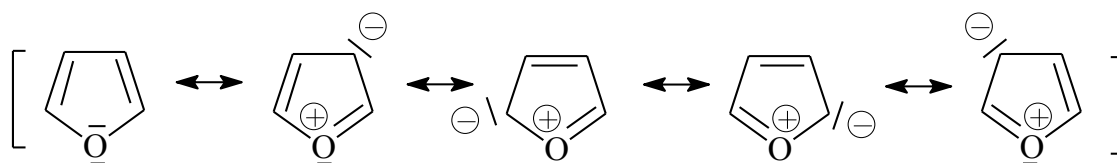

siedem RÓWNOCENNYCH struktur granicznych

6 elektronów π

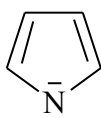
furan

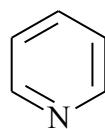
6 elektronów π

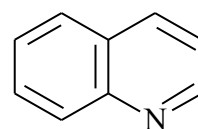
tiofen

pirol

pirydyna

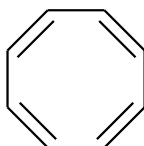

chinolina

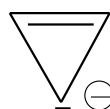
WĘGLOWODORY NIEAROMATYCZNE

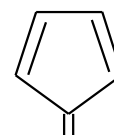
cyklobutadien

cyklooktatraen
(nie jest płaski!)

anion
cyklopropyliowy

fulwen

Warunki określające aromatyczność:

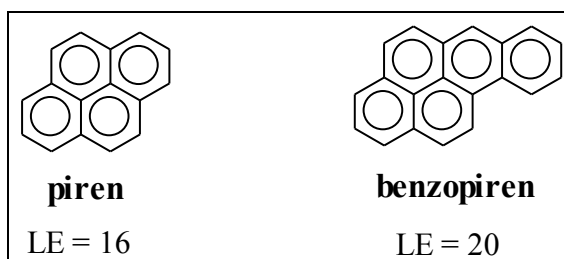
1. PŁASKA STRUKTURA (warunkująca możliwość równoległego przenikania się orbitali π)
2. CYKLICZNE SPRZĘŻENIE orbitali p
3. Dla większości układów aromatycznych liczba elektronów π (**LE**) znajdujących się na orbitalach zaangażowanych w cykliczny układ sprzężony spełnia "Regułę Hückela":

$$\mathbf{LE = 4n + 2} \quad n = 0, 1, 2, 3, \dots$$

są to liczby: **2, 6, 10, 14, 18, 22** ..... itd

ODSTĘPSTWA OD REGUŁY HÜCKELA

Węglowodory AROMATYCZNE nie spełniające Reguły Hückela:

Węglowodory cykliczne spełniające Regułę Hückela lecz NIE POSIADAJĄCE WŁASNOŚCI AROMATYCZNYCH:

